

УРЯДОВА УПОВНОВАЖЕНА З ПИТАНЬ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
«ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВИЙ ВИМІР»

Міжнародна науково-практична конференція
15 червня 2023 р.

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 305:34»364»(062.552)
Г34

Укладачі:
Верхотурова-Коновалова М., Козлова Ю.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Науково-дослідного інституту публічного права
(протокол № 7 від 9.06.2023 року)

Г34 Гендерна політика в умовах воєнного стану: правовий вимір :
збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конфе-
ренції 15 червня 2023 р. Науково-дослідний інститут публічного
права. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. – 346 с.

ISBN 978-617-8263-41-6

Видається в авторській редакції. Редакційна колегія організаційного комітету Урядової уповноваженої з питань гендерної політики та Науково-дослідного інституту не завжди поділяє погляди, думки, ідеї авторів та не несе відповідальності за зміст матеріалів, наданих авторами для публікації.

У виданні зібрані тези, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Гендерна політика в умовах воєнного стану: правовий вимір», які містять дослідження із проблем.

УДК 305:34»364»(062.552)

ISBN 978-617-8263-41-6 © Урядова уповноважена з питань гендерної політики, 2023
© Науково-дослідний інститут публічного права, 2023

Воловець С., Канцір В.

ГОЛОСИ «НЕВИДИМОГО БАТАЛЬЙОНУ»: ЯК ЖІНКИ ВИБОРЮВАЛИ СВОЄ МІСЦЕ В УКРАЇНСЬКІЙ АРМІЇ 223

Дрозд О., Йозеф Зяцько

ІНСТИТУЦІЙНА СКЛАДОВА МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ 227

Даниленко А.

ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА В ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМИРІ 232

Князева О., Леонідова Л.

РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ НПД 235

Козлова Ю.

ПРАВА ЖІНОК В УКРАЇНІ: КОРОТКИЙ ЕКСКУРС В ІСТОРІЮ 238

Луценко Я.

ЩОДО ДОТРИМАННЯ ЗАСАД ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ КАДРІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ 241

Макарчук В.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ 245

Негребецький В.

ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОПИТУ ПРИ РОЗСЛІДУВАНІ ГЕНДЕРНО ОБУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 249

Оксінь В.

ВПЛИВ КОНФЛІКТУ НА БЕЗПЕКУ ЖІНОК ТА РОЗБУДОВА МИРУ У ГРОМАДАХ 252

Петриченко В.

ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ – ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ ОЗНАКИ 256

Макарчук В.

кандидат юридичних наук,
Білоцерківський національний аграрний університет

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

У сучасному світі жінки все більше стають рушійною силою суспільства. Сьогодні вони вже не сумніваються у своїх силах і готові брати на себе відповідальність і братися за складні завдання. Вони не бояться викликів і проблем і готові подолати будь-які перешкоди, щоб досягти вершин своєї мрії в кар'єрі, тому обов'язок будь-якої демократичної держави - забезпечити жінкам рівні кар'єрні можливості. Важливість залучення жінок до роботи у сфері національної безпеки і оборони має сприяти прийняттю та впровадженню рівноправної гендерної політики. Разом із тим, зважаючи на теоретичну і практичну значущість проблеми адміністративно-правового регулювання у сфері гендерної політики держави, потребує висвітлення питання впровадження гендерної рівності у сфері національної безпеки і оборони.

Термін «гендер» стосується різних соціальних ролей, обов'язків та ідентичностей жінок і чоловіків, а також балансу влади між жінками та чоловіками в певному суспільстві. Гендерні ролі та гендерні відносини відрізняються в різних країнах і культурах і навіть можуть відрізнятися в різних групах в одному суспільстві. Слово «гендер» стосується біологічних відмінностей між жінками та чоловіками. Гендерна рівність означає, що всі люди мають свободу розвивати свої індивідуальні здібності та свободу вибору без обмежень, пов'язаних із чіткими гендерними ролями. Тобто різна поведінка, бажання та потреби жінок і чоловіків розглядаються, оцінюються та підтримуються однаково. Рівність

не означає, що жінки та чоловіки стають однаковими, але права, обов'язки та можливості жінок і чоловіків не залежать від того, чи народилися вони жінкою, чи чоловіком.

Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» ухвалена Радою Безпеки ООН 31 жовтня 2000 р., а саме факт її прийняття органом ООН, який є, відповідно до статті 24 Статуту ООН, відповідальним за підтримку міжнародного миру та безпеки, показує урядам країн, що Рада Безпеки ООН вважає за необхідне залучати досвід жінок при вирішенні конфліктів, відновленні миру, захисті жінок від гендерно зумовленого насильства під час конфліктів. Резолюція була прийнята, тому що важливо було сформулювати позицію світового співтовариства з приводу того, що у світі в останні десятиріччя відбувається дуже багато конфліктів і війн, від яких потерпають жінки, особливо, серед мирного населення [1, с. 25-26.].

Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року розроблено відповідно національного законодавства з метою забезпечення виконання Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека», ухваленої Радою Безпеки ООН 31 жовтня 2000 р., та резолюцій Ради Безпеки ООН 1820, 1888, 1889, 1960, 2106, 2122, 2242, 2467, 2493, які разом формують порядок денний «Жінки, мир, безпека» [2].

У напрямку євроатлантичної інтеграції національна програма враховує пріоритети, визначені у річній національній програмі під егідою комітету Україна-НАТО. За своєю структурою та змістом згаданий план ґрунтується на рекомендаціях НАТО та пріоритетах національних органів влади, особливо щодо реформування сектора безпеки та оборони, забезпечення рівних прав та можливостей для жінок і чоловіків.

У Національному плані враховано ряд міжнародних зобов'язань України у сфері прав людини, зокрема стосовно досяг-

нення Цілей сталого розвитку ООН до 2030 року, визначених резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 р. № 70/1, виконання Пекінської декларації [3], прийнятої 15 вересня 1995 р. на четвертій Всесвітній конференції із становища жінок, Конвенції Організації об'єднаних націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та Факультативного протоколу до неї [4], Конвенції Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми [5], Протоколу про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності [6], Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони [7].

Організація ООН з гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок, також відома як «ООН-Жінки», перебуває в авангарді програм із покращення становища жінок, судового переслідування зґвалтувань, які використовуються як зброя війни, гендерного аналізу, який має бути більше часто проводиться для проєктів розвитку, навчання гендерній чутливості на різних рівнях суспільства та поступового збільшення обрання жінок на керівні посади в уряді. У деяких випадках гендерні міркування інтегруються в інші національні стратегії. [8, с. 25].

Отже, адміністративно-правові аспекти залучення жінок до сфери національної безпеки і оборони визначаються певними особливостями, що поряд із загальними фундаментальними ідеями адміністративно-правового регулювання потребують більш детального дослідження. Слід надалі імплементувати у вітчизняне законодавство міжнародні документи, що регламентують це питання, та забезпечити їх реалізацію стосовно залучення жінок до роботи у сфері національної безпеки і оборони на всіх її рівнях.

Список використаних джерел:

1. Жінки. Мир. Безпека : Інформаційно-навчальний посібник з гендерних аспектів конфліктів для фахівців соціальної сфери / Колектив авторів. Київ, 2017. 172 с.

2. Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 28.10.2020 р. № 1544-р : станом на 16 груд. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-р#Text> (дата звернення: 24.05.2023).

3. Пекінська декларація : Декларація Орг. Об'єдн. Націй від 15.09.1995 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_507#Text (дата звернення: 24.05.2023).

4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок : Конвенція Орг. Об'єдн. Націй від 18.12.1979 р. : станом на 6 жовт. 1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text (дата звернення: 24.05.2023).

5. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми : Конвенція Ради Європи від 16.05.2005 р. : станом на 21 верес. 2010 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858#Text (дата звернення: 24.05.2023).

6. Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності : Протокол Орг. Об'єдн. Націй від 15.11.2000 р. : станом на 4 лют. 2004 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_791#Text (дата звернення: 24.05.2023).

7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Угода Україна від 27.06.2014 р. : станом на 25 жовт. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 24.05.2023).

8. Kniazieva O., Leonidova L. WOMEN, PEACE, SECURITY: GENDER-SENSITIVE LEADERSHIP AND YOGO'S ROLE IN PEACEKEEPING MISSIONS. *Electronic scientific publication «Public Administration and National Security»*. 2023. No. 2(32). URL: <https://doi.org/10.25313/2617-572x-2023-2-8628> (date of access: 24.05.2023).

Негребецький В.

кандидат юридичних наук, доцент,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
НДІ вивчення проблем злочинності імені академіка
В.В. Сташиса НАПрН України

**ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОПИТУ
ПРИ РОЗСЛІДУВАНІ ГЕНДЕРНО ОБУМОВЛЕНОГО
НАСИЛЬСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

У зв'язку війною на Україні особлива роль відводиться роботі правоохоронних органів щодо попередження та документування фактів порушення норм та звичаїв війни, норм міжнародного права. Члени Литовського товариства криміналістів, Польського товариства криміналістів та Міжнародного конгресу криміналістів (Україна), 04.03.2022 р. звернулись до мирової наукової спільноти для об'єднання зусиль європейських вчених і практиків для забезпечення безпеки та миру Європейського континенту [1]. Вони закликають колег докласти всіх зусиль, щоб зупинити агресію проти України як найближчої сусідньої держави, допомогти нашим братам і сестрам в Україні подолати труднощі війни, показати, як важливо бути справжніми друзями, бути зараз разом. За нашу і вашу свободу, за наше